

EL LLENGUATGE

Per i per a

30/xi/1934

Prou ens han demanat més d'una vegada, i més de dues i tot, que ens ocupem del problema de l'ús de la preposició composta per a. Dit d'una altra manera, dels casos en que cal usar la preposició simple per i d'aquella en que és preceptiu l'ús de la preposició composta per a, cosa que ens diuen que suscita —no en dubtem pas gens— molts dubtes i vacil·lacions. Però es tracta d'un problema d'una gran complexitat que ultrapassa de bon tros —de molt bon tros l'espai de que podem disposar. Si el professor Coromines hi ve dedicat no fa gaire un extensíssim estudi de més de setanta pàgines atapeïdes de text, resultaria certament grotesc de pretendre aclarir-lo dins el marc de la nostra modesta columna.

Certs exemples, però, que hom descobreix llegint i revisant textos, resulten especialment aptes i eficaces per a centrar el problema i per a il·luminar-ne alguns aspectes. I, com el que ara volem adujar, demostren també que l'expressió d'una mateixa idea, pot admetre dues formulacions gramaticals distintes. És el que s'esdevé amb les dues oracions següents, resoltes l'una amb la preposició simple —per— i la segona amb la preposició composta —per a—: Aquells terrenys al·luvials han estat aprofitats des de sempre pels conreus. Aquells terrenys al·luvials han estat aprofitats des de sempre per als conreus. Expressant una mateixa realitat física, es pot dir que totes dues oracions són correctes, encara que per indiqui (en aquest cas) un complement agent i per a un complement de destinació, que són les seves funcions més usuals i característiques. Però en la primera oració, els conreus són, podriem dir, personificats, realitzen l'acció del verb i l'oració és vàlida en la mateixa mesura que ho seria l'oració equivalent de la veu activa: Els conreus han aprofitat des de sempre aquells terrenys al·luvials. En la segona oració, en canvi, els conreus representen un complement de destinació, introduït, per tant, per la prep. composta per a, i el complement agent hi figura sobreentès. És a dir: Aquells terrenys al·luvials han estat aprofitats (pels homes) per als conreus. Per tant, no s'ha d'interpretar que l'ús de per i per a és, pròpiament, indistint, sinó que, com hem dit, una mateixa idea pot admetre dues formulacions gramaticals distintes.

ALBERT JANE